

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
๗๐๑ ถนนนครไชยศรี เขตดุสิต
แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐-๒๒๔๓-๘๐๐๐
(อัตโนมัติ ๑๕ สาย),
๐-๒๒๔๓-๑๘๐๕
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข,
แฟกซ์อัตโนมัติ :
๐-๒๒๔๑-๔๑๓๑,
๐-๒๒๔๓-๗๖๖๖

สงวนลิขสิทธิ์
สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพ
วิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. ๒๕๕๙

ทัศนศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง
ศาสตราจารย์โชค มุกดามณี

บรรณาธิการ
อาจารย์ศราวุธ ดวงจำปา

ผู้ตรวจ
รองศาสตราจารย์สรณรงค์ สิงห์เสนี
รองศาสตราจารย์ศรีวรรณ เจนหัตถการกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนา เหมวงษา

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน **ทัศนศิลป์** ชั้น**มัธยมศึกษาปีที่ ๓** กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) เล่มนี้ เป็นหนังสือเรียนที่สอดแทรกการบูรณาการ และเน้น การสร้างความรู้กับค่านิยมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย

- **ผังสาระการเรียนรู้** ของเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ
- **สาระสำคัญ** สรุปเนื้อหาสาระของทั้งหน่วยเพื่อง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียน
- **จุดประกายความคิด** กระตุ้นการเรียนรู้ก่อนเข้าสู่บทเรียน
- **เนื้อหา** มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ เนื้อหาทันสมัยเป็นปัจจุบัน มีภาพประกอบสวยงาม ให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น
- **ผังสรุปสาระสำคัญ** เป็นการสรุปความคิดรวบยอดของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อการเรียนรู้
- **กิจกรรมการเรียนรู้** เป็นกิจกรรมพัฒนากระบวนการคิดเน้นกิจกรรมที่หลากหลาย
- **คำถามพัฒนากระบวนการคิด** เน้นคำถามที่หลากหลาย สอดคล้องกับตัวชี้วัด

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) หวังว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ สมดังเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาอย่างครบถ้วนทุกประการ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

หลักการสร้างงานทัศนศิลป์

- การวาดเส้นจากการศึกษาธรรมชาติ
- การวาดเส้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของทัศนศิลป์
- การวาดเส้นโดยวิเคราะห์ธรรมชาติไปสู่การแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ
- การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์
- ทัศนศิลป์กับการสะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานทัศนศิลป์

- อารมณ์ความรู้สึกกับงานศิลปะ
- ภาพเหมือน
- สัดส่วนมนุษย์ นายแบบและนางแบบ
- ศิลปะสะท้อนการเมือง
- ศิลปะกับสงครามและความขัดแย้ง
- ศิลปะกับความคิดฝัน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

การสร้างงานทัศนศิลป์

- จิตรกรรม
- ประติมากรรม
- ภาพพิมพ์
- สื่อผสม
- การใช้ตัวอักษรในงานทัศนศิลป์

หน้า

๕

๗

๘

๙

๑๔

๑๗

๒๑

๒๓

๒๔

๒๖

๒๘

๒๙

๓๐

๓๓

๓๕

๓๘

๔๑

๔๕

๔๖

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

หน่วยการเรียนรู้ที่

๔

การออกแบบสร้างสรรค์งานสื่อผสม

- ทักษะในการผสมผสานวัสดุ
- การสร้างสรรค์ศิลปะจากวัสดุเหลือใช้
- การสร้างสรรค์ศิลปะจากวัสดุสำเร็จ
- การสร้างสรรค์งานวัสดุของศิลปินไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่

๕

การสร้างงาน ๒ มิติ และ ๓ มิติ

- ศิลปะแบบเหมือนจริง
- ศิลปะแบบกึ่งเหมือนจริงกึ่งนามธรรม
- ศิลปะแบบนามธรรม
- ศิลปะแนวจิตวาง
- การติดตั้งงานศิลปะในสภาพแวดล้อม

หน่วยการเรียนรู้ที่

๖

อาชีพทางทัศนศิลป์และทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ

- ศิลปินกับงานทัศนศิลป์
- การประกอบอาชีพด้านศิลปะการออกแบบ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๗

การจัดนิทรรศการผลงานทัศนศิลป์

- การจัดนิทรรศการ
- การเตรียมการออกแบบนิทรรศการ

หน่วยการเรียนรู้ที่

๘

วิวัฒนาการของศิลปะไทยและสากล

- วิวัฒนาการของศิลปะไทย
- วิวัฒนาการของลัทธิศิลปะสากล

บรรณานุกรม

หน้า

๔๙

๕๑

๕๒

๕๓

๕๔

๕๗

๕๙

๖๒

๖๕

๖๗

๖๘

๗๒

๗๔

๗๘

๘๖

๘๘

๙๑

๙๔

๙๖

๑๑๐

๑๒๗

หลักการสร้างงานทัศนศิลป์

ตัวชี้วัด

- * บรรยายสิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา โดยใช้ความรู้เรื่องทัศนธาตุและหลักการออกแบบ (ศ ๑.๑ ม.๓/๑)
- * สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์สื่อความหมายเป็นเรื่องราวโดยประยุกต์ใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบ (ศ ๑.๑ ม.๓/๗)
- * ศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม (ศ ๑.๒ ม.๓/๑)

ผังสาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ

การวาดเส้น เป็นวิธีการถ่ายทอดการแสดงออกเบื้องต้นของผู้สร้างสรรคงานทัศนศิลป์และการออกแบบ โดยการสร้างรูปจากสิ่งที่เห็นภายนอก หรือสิ่งที่คิดฝัน จินตนาการขึ้นโดยเทคนิคพื้นฐาน หรือการคิดค้นกระบวนการใหม่ ๆ สะท้อนอารมณ์แล้วพัฒนาให้สมบูรณ์ในที่สุด

จุดประกายความคิด

การวาดเส้นในภาพนี้ทำให้นักเรียนเกิด
ความคิดหรือความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

๑. การวาดเส้นจากการศึกษาธรรมชาติ

การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในขั้นแรกนั้น ผู้สร้างผลงานควรมีจุดประสงค์ว่าจะศึกษาอะไร
ในแง่มุมไหน โดยทำความเข้าใจให้ชัดเจนก่อน จากนั้นจึงกำหนดวิธีการศึกษา ทั้งนี้ในการสร้างผลงานควร
เป็นการศึกษาธรรมชาติไม่ใช่การลอกเลียนแบบรายละเอียดธรรมชาติ และใช้วิธีการวาดเส้นเป็นเครื่องมือ
เบื้องต้นในการศึกษาธรรมชาติ โดยวิธีการถ่ายทอดจากดินสอจะทำให้พัฒนาไปสู่ผลงานที่สมบูรณ์ต่อไป

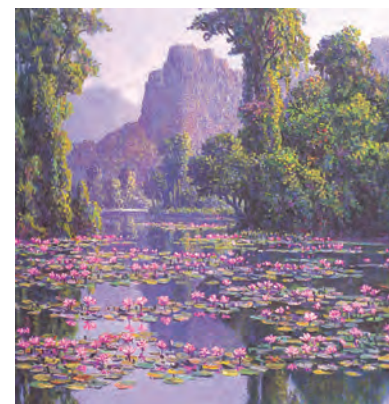

ศิลปินกำลังวาดภาพจากการศึกษา
ทิวทัศน์ในธรรมชาติ

‘คน’ ชัยณรงค์ กองกลิ่น,
ดินสอบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๔๕

ผลที่ได้จากการศึกษาธรรมชาติ จะช่วยสร้างความคิด ความรู้สึก และวิธีสร้างผลงาน
ตามมโนภาพที่ต้องการได้

‘ฮ้างแดง’ วิสูตร เจริญพร,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๔๒

‘จตุรัสโปโปโล กรุงโรม’ เพ็ญ ทรัพย์ทิพย์,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๔๗

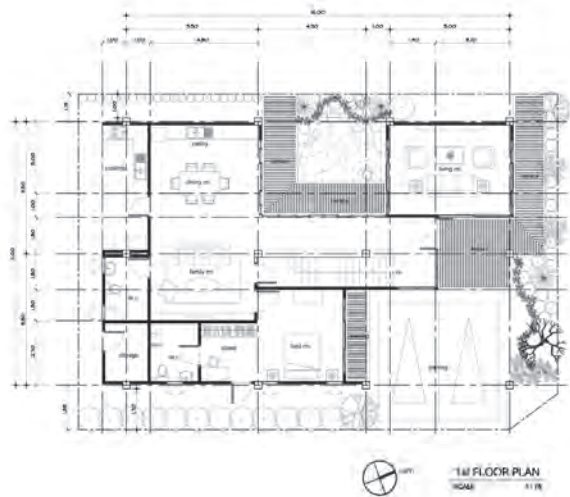
‘นักเรียน’ อัมรินทร์ บุพศิริ,
สีน้ำมันบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๕๒

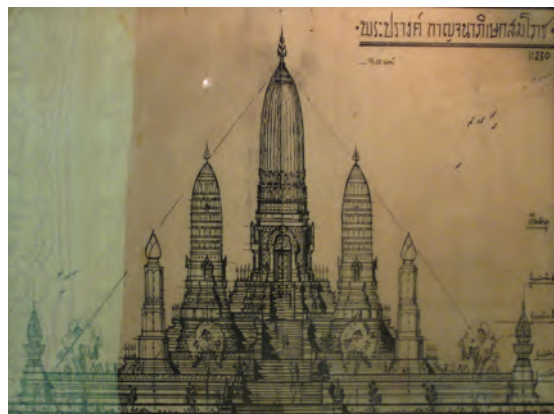
๒. การวาดเส้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของทัศนศิลป์

การวาดเส้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญของงานทัศนศิลป์ ผู้สร้างสรรค์ต้องฝึกฝนพื้นฐานให้เชี่ยวชาญ โดยไม่ยึดติดกับทักษะ ความถูกต้อง และความชำนาญ การวาดเส้นจะต้องประกอบด้วย ความกล้าแสดงออก ความสนุกสนาน และความอิสระที่จะทดลองค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ

๒.๑ การวาดเส้นของสถาปนิก ใช้ในการเขียนแบบ และการร่างความคิดเบื้องต้น ก่อนการออกแบบ

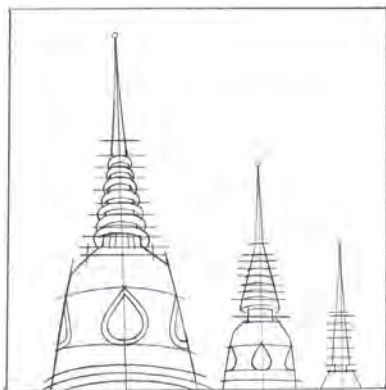

การวาดเส้นของสถาปนิกวาดเป็นภาพแปลนอาคาร

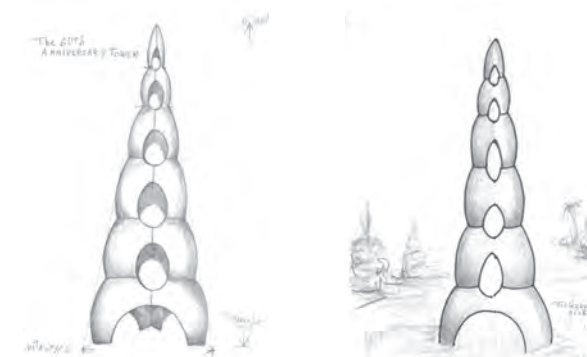
ภาพวาดเส้นของศาสตราจารย์ พล.ร.ด. สมภาพ ภิรมย์ ร.น. ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สถาปัตยกรรม), พ.ศ. ๒๕๒๕

๒.๒ การวาดเส้นของจิตรกร เป็นแบบร่างเบื้องต้น

ภาพวาดเส้นของสุกิจ ดันมั่งคอง

๒.๓ การวาดเส้นของประติมากร เป็นแบบร่างเบื้องต้นของรูปทรงและปริมาตร ก่อนนำไปสร้างด้วยเทคนิค วัสดุ และกรรมวิธีทางประติมากรรม

การวาดเส้นของประติมากรชาวโบลิเวีย Ted Carrasco
The 60th Anniversary Tower, ค.ศ. ๒๐๐๖ ติดตั้ง ณ จังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนี้ยังรวมถึงการวาดเส้นของนักออกแบบด้านต่าง ๆ เช่น นักออกแบบโฆษณา เครื่องประดับ เพอร์นิเจอร์ ผลิตภัณฑ์ งานประยุกต์ศิลป์ แฟชั่น ซึ่งจะใช้การวาดเส้นเป็นแบบร่างความคิด จากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การขยายแบบในรายละเอียดและนำไปสู่ผลงานจริงต่อไป

๓. การวาดเส้นโดยวิเคราะห์ธรรมชาติไปสู่การแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากธรรมชาติในแง่มุมที่น่าสนใจแล้วสร้างงานวาดเส้นตามทัศนะส่วนตัว มีการตัดทอน เพิ่มเติม และช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การวาดเส้นมีวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ วาดเส้นประสานกับอารมณ์และความรู้สึก

‘ด.ญ. กาญจนา’ ชวน หลีกภัย,
ปากกาและหมึกบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๓๗

‘คน’ อภิรติ ชิตประสงค์,
ปากกาและหมึกบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๔๕

๓.๒ วาดเส้นลักษณะท่าทางและความเคลื่อนไหว

‘ต้นไม้ริมทางที่ลาดพร้าว’ เปรื่อง เป็เลียนสายลับ, หมึกและสีน้ำมันบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๐๔

‘นางในวรรณคดี’ อังคาร กัลยาณพงศ์, เกรยอบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๑๘

๓.๓ วาดเส้นแรงงาด้วยน้ำหนักร่อน-แก่

‘ทิวทัศน์’ อีรวัดณ์ นุชเจริญผล, ดินสอบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๔๕

‘ต้นไม้’ เกรียงไกร ยิ่งพิมาย, ดินสอบนกระดาษ, พ.ศ. ๒๕๔๕

๓.๔ วาดเส้นและจินตนาการโดยอิสระ

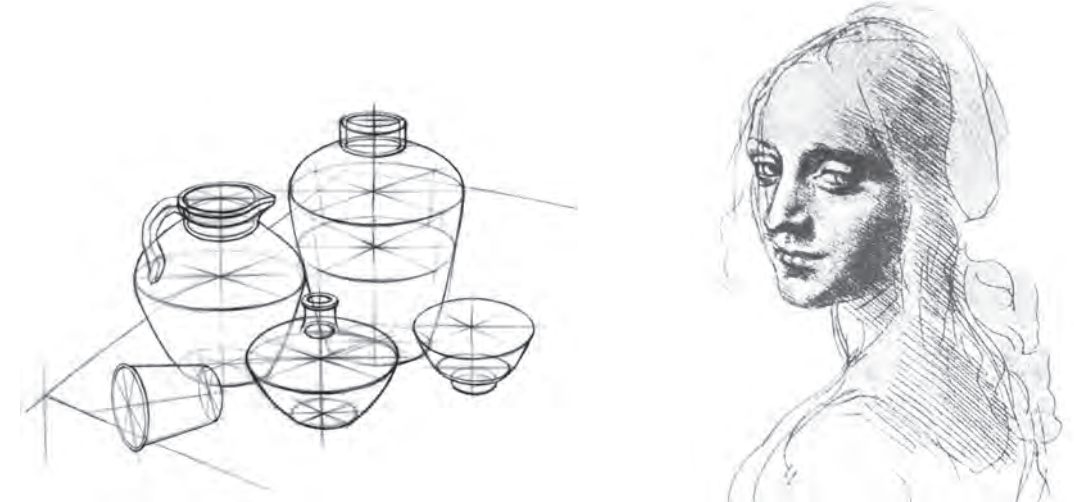
‘Battle of Mara (The Evil One)’ ถวัลย์ ดัชนี, สีน้ำมันและทองคำเปลวบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๓๒

‘ต้นไม้กับวิมาน’ ชลุด นิยมเสมอ, หมึกจีนและสีฝุ่นบนกระดาษสา, พ.ศ. ๒๕๓๕

● การร่างภาพด้วยการวาดเส้น

การร่างภาพด้วยการวาดเส้น คือ การศึกษา สังเกตแบบจากธรรมชาติ หรือ วัตถุสิ่งของแบบองค์รวม แล้ววาดขึ้นอย่างคร่าว ๆ ประกอบด้วยโครงรูป มีรายละเอียดพอประมาณ และใช้เวลาปฏิบัติงานไม่มาก

ร่างภาพโครงรวมหุ่นนิ่งด้วยเส้นเรขาคณิต

ภาพร่างคนของเลโอนาร์โด ดา วินชี

● การวาดการ์ตูน

คำว่า “การ์ตูน” มาจากคำภาษาอังกฤษ “Cartoon” สันนิษฐานว่ามีรากศัพท์จากคำว่า “Cartone” (คาโตเน) ในภาษาอิตาลี ซึ่งหมายถึงแผ่นกระดาษที่มีภาพวาด ต่อมาความหมายของคำได้เปลี่ยนไปเป็นภาพล้อเชิงขบขัน เปรียบเปรย เสียดสี หรือจินตนาการเพื่อผัน

ในทางศิลปะ “การ์ตูน” คือ ภาพร่างของจิตรกร เมื่อต้องการวาดภาพขนาดใหญ่ โดยจะเริ่มด้วยการวาดบนกระดาษให้เท่ากับภาพที่จะวาดจริง และระบายสีคร่าว ๆ ด้วยสีเอกรงค์

การ์ตูนมีทั้งภาพวาดเส้น ภาพขาวดำ และภาพระบายสี เป็นภาพวาดที่มีการพัฒนาและคลี่คลายรูปร่างและรูปทรงจากธรรมชาติ โดยนักวาดภาพเป็นผู้สรุปโครงสร้าง ลักษณะเด่น สร้างสรรค์ผลงานขึ้นจากแนวความคิด ความรู้สึก การสื่อความหมาย และเทคนิคการเขียนเฉพาะคนสะท้อนสิ่งที่ประสบและต้องการแสดงออก

๑. คอมิก (Comic) เป็นการ์ตูนที่มีความต่อเนื่องเป็นเรื่องราว มีคำบรรยาย มีบทสนทนาในแต่ละภาพ

๒. นิยายภาพ (Illustrated Tale) เป็นการเขียนเล่าเรื่องด้วยภาพ มีความสมจริงของฉากประกอบ และการให้แสง-เงา มีการดำเนินเรื่องต่อเนื่องตั้งแต่กรอบแรกไปจนถึงกรอบสุดท้าย เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตามเนื้อหา

๓. ภาพล้อ (Caricature) มาจากคำว่า “Caricare” หมายถึง ภาพล้อเลียนแสดงการเปรียบเปรย เสียดสี เยาะเย้ยถากถาง หรือให้ดูขบขัน โดยเห็นส่วนเด่นของใบหน้าและบุคลิก มักใช้ล้อทางการเมือง

● ผลงานการ์ตูนของศิลปิน

‘My World’ ของวิโชค มุกดามณี
รางวัลชนะเลิศการประกวดการ์ตูนโลก พ.ศ. ๒๕๒๓
เรื่องวิกฤตพลังงาน ของหนังสือพิมพ์โยมยุริชิมบุน

ผลงานเกี่ยวกับวิกฤตพลังงาน ของ Saburu Yutenji
รางวัลที่ ๒ การประกวดการ์ตูนโลก พ.ศ. ๒๕๒๓

‘การ์ตูนล้อการเมือง’ วิโชค มุกดามณี, ปากกาและหมึก,
พ.ศ. ๒๕๒๔

นิยายภาพ ‘หมา แมว หู’ วิโชค มุกดามณี, สีชอล์ก, พ.ศ. ๒๕๒๑

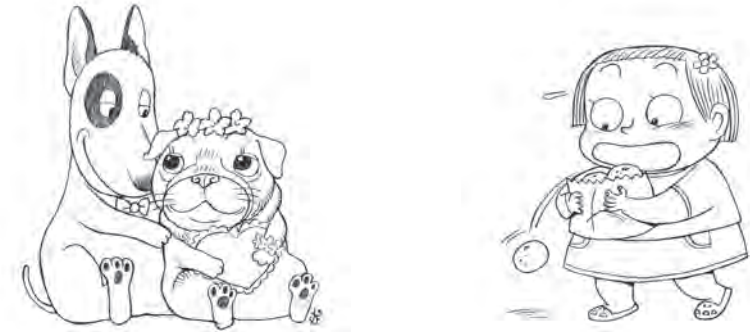

ผลงานของ Minoru Nagao ศิลปินจากประเทศญี่ปุ่น
การประกวดการ์ตูนโลก พ.ศ. ๒๕๒๓

การสอนวาดภาพการ์ตูนโดยศิลปิน รงค์ ประภาสโณบล

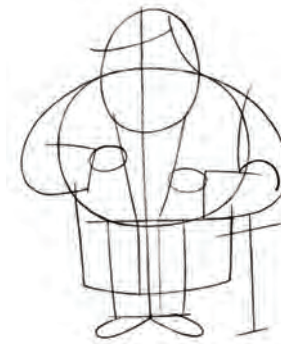
ตัวอย่างการ์ตูนรูปสัตว์และรูปคนอิริยาบถต่าง ๆ

การ์ตูนรูปสัตว์และรูปคน ผลงานของสุกิจ ดันมันคง

● ขั้นตอนการวาดการ์ตูน

- ขั้นตอนการวาดการ์ตูนรูปคน

๑. ร่างภาพด้วยรูปทรงง่าย ๆ

๒. ร่างส่วนประกอบต่าง ๆ

๓. ร่างรายละเอียด

๔. วาดส่วนละเอียดมากขึ้น

๕. เน้นเส้นหนักเบาให้สมบูรณ์

๖. ระบายสี

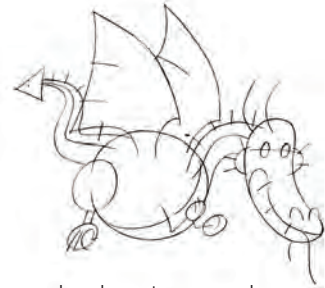

ภาพวาดสีน้ำมันชื่อ Mona Lisa ผู้สร้างผลงานเป็นศิลปินที่มีชื่อของโลกคือ Leonardo da Vinci ซึ่งเป็นภาพที่ทั่วโลกรู้จักกันดีภาพหนึ่งในฐานะสุภาพสตรีที่มีรอยยิ้มอันเป็นปริศนา และมีมูลค่ามหาศาล ปัจจุบันภาพ Mona Lisa อยู่ที่พิพิธภัณฑ์ The Muse'e du Louvre กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

- ขั้นตอนการวาดการ์ตูนรูปสัตว์

๑. ร่างภาพด้วยรูปทรงง่าย ๆ

๒. ร่างส่วนประกอบต่าง ๆ

๓. ร่างรายละเอียด

๔. วาดส่วนละเอียดมากขึ้น

๕. เน้นเส้นหนักเบาให้สมบูรณ์

๖. ระบายสี

๔. การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

๔.๑ ความหมายของการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

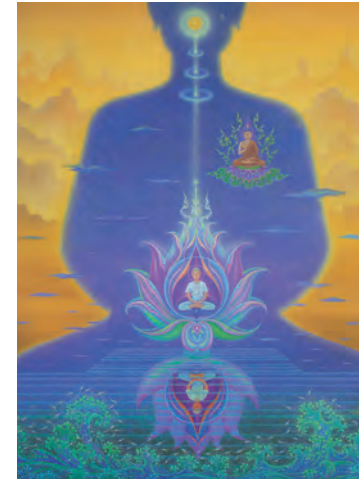
การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ เป็นกระบวนการอิสระ ไม่เป็นทาสของลัทธิหรือแบบแผนใด ๆ มีความคิดริเริ่มก้าวหน้า ค้นคิดสิ่งใหม่ มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นต้นแบบ และมีเอกภาพ

การสร้างสรรค์ตรงกันข้ามกับการเลียนแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเลียนแบบธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การสร้างสรรค์ทำขึ้นโดยใช้ธรรมชาติเป็นสื่อ จากนั้นเลือกสรร เพิ่มเติม ตัดทอน หรือแปรรูปให้เป็นรูปทรงที่แสดงอารมณ์ แสดงความหมาย ความรู้สึกส่วนตัว ความคิดหรือจินตนาการของผู้สร้าง

๔.๒ รูปแบบของศิลปะ

๑) ศิลปะเพื่อศาสนา

เป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ของศิลปินทั่วโลกที่มีความศรัทธาและเชื่อมั่นในศาสนา รวมทั้งศิลปินที่นำแนวเรื่องจากศาสนา ทั้งพระพุทธศาสนา ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม มาเป็นโครงเรื่องในการสร้างสรรค์

‘พระธรรมกาย’ เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์,
สีอะคริลิกบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๓๕

‘พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา’
ประเทือง เอมเจริญ, สีน้ำมันบนผ้าใบ,
พ.ศ. ๒๕๑๙

‘โลกมิต’ วิชัย สิทธิรัตน์,
สีอะคริลิกและวาดเส้น, พ.ศ. ๒๕๔๗

๒) ศิลปะเชิงความคิด

เป็นศิลปะที่จะเน้นการแสดงออกซึ่งความนึกคิดของศิลปินในการทำกิจกรรมหรือสร้างสรรค์งานศิลปะโดยทำเป็นภาพเขียน งานประติมากรรม สื่อประสมหรือรูปแบบผลงานอื่น ๆ ตามทัศนะและแนวคิดของศิลปิน

‘สามโลก’ มณฑิรา บุญมา,
สื่อประสม หม้อดิน บันได และน้ำ, พ.ศ. ๒๕๓๔

‘วัฒนธรรมและเทคโนโลยี’ วิโชค มุกดามณี,
เกลือ ไม้ โลหะ เชือก และเครื่องปั้นดินเผา, พ.ศ. ๒๕๓๗

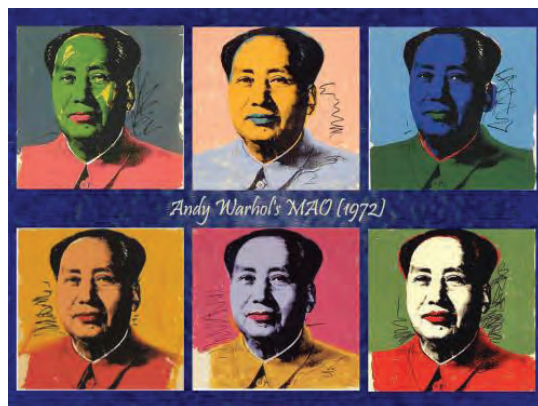
ผลงานในโครงการ ศิลปกรรมหลังความตาย
ไกรสร ประเสริฐ, ๑๖ มิ.ค.-๒ เม.ย. พ.ศ. ๒๕๕๓

‘เก้ากะลา’ คงศักดิ์ กุลกลางดอน,
หล่อไฟเบอร์กลาส ซีพิง และซีเมนต์, พ.ศ. ๒๕๕๒

๓) ศิลปะประชานิยม

เป็นศิลปะที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาของวัฒนธรรมสังคมบริโภค และการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม มีแนวคิดประชดประชัน สะท้อนและเสียดสีผ่านผลงานศิลปะ รวมถึงการโฆษณาชวนเชื่อ ประชาสัมพันธ์ และสื่อสารสนเทศ

‘Mao’ Andy Warhol, Silkscreen, ค.ศ. ๑๙๗๒

‘Map’ Jasper John, oil on canvas, ค.ศ. ๑๙๖๑

นักออกแบบโฆษณา คือ ผู้ทำหน้าที่ออกแบบสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโฆษณารวมถึงการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมกับสินค้าที่นำเสนอ เพื่อดึงดูดความสนใจ และให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภค

‘สมชาย คนเมือง คนในผ้า’
พิเศษ โพพิศ, สีนํ้ามันบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๕๔

‘อีตลู่ ๒’ ปิรทรรศ หุตางกูร,
สีอะคริลิกบนผ้าใบ, พ.ศ. ๒๕๕๒

๕. ทักษะศิลปะกับการสะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม

ศิลปะสมัยใหม่ของไทยได้พัฒนาการสร้างสรรค์จากศิลปะแนวตะวันตก แต่ศิลปินไทยยังมีความผูกพันกับแนวความคิดในลักษณะความเป็นไทย และนำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเพิ่มเติมเรื่องราวและเนื้อหาจากสภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม และทัศนะส่วนตัว จนเกิดเป็นรูปแบบการสร้างสรรค์ต่าง ๆ

๕.๑ ตัวอย่างผลงานสะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น

‘รอบกองไฟ’ ประพันธ์ ศรีสุตา, แม่พิมพ์ไม้, พ.ศ. ๒๕๐๕

‘หมู่บ้านชาวประมง’ ดำรง วงศ์อุปราช, สีฝุ่น, พ.ศ. ๒๕๐๓

๕.๒ ตัวอย่างผลงานสะท้อนวัฒนธรรมและความเชื่อ

‘วัด’ ทวี นันทขว้าง, สีนํ้ามันบนไม้อัด, พ.ศ. ๒๕๐๑

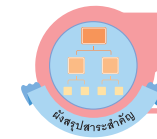
‘โปรดลัตว์’ ไกรสร ประเสริฐ, สีอะคริลิก, พ.ศ. ๒๕๔๗

‘พลังสามัคคี...ความดีแห่งแผ่นดิน’ นวพล หวลชัยภูมิ,
สีน้ำมัน, พ.ศ. ๒๕๕๐

‘ยุบ...หนอ...พอง...หนอ’ อนุพงษ์ จันทร์, สีอะคริลิก, พ.ศ. ๒๕๔๘

ผังสรุปสาระสำคัญ

หลักการสร้างงานทัศนศิลป์

การวาดเส้นจากการศึกษาธรรมชาติ

ผู้สร้างผลงานควรมีจุดประสงค์ในการศึกษา เพื่อกำหนดวิธีการศึกษาโดยใช้วิธีการวาดเส้นเป็นเครื่องมือเบื้องต้น จะช่วยสร้างผลงานตามมโนภาพที่ต้องการได้

การวาดเส้นเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของทัศนศิลป์

ผู้สร้างผลงานต้องฝึกฝนพื้นฐานการวาดเส้นให้เชี่ยวชาญ โดยไม่ยึดติดกับทักษะ มีอิสระและทดลองค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ

การวาดเส้นโดยวิเคราะห์ธรรมชาติไปสู่การแสดงออกด้วยวิธีการต่าง ๆ

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากธรรมชาติ แล้วนำมาสร้างงานวาดเส้นตามทัศนะส่วนตัวและความคิดที่สร้างสรรค์

การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ผู้สร้างผลงานทำงานอย่างอิสระ มีความคิดริเริ่มก้าวหน้าและใหม่ มีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็นสัญลักษณ์ส่วนตัวของศิลปิน

ทัศนศิลป์กับการสะท้อนคุณค่าของวัฒนธรรม

วิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรมท้องถิ่นสามารถนำมาถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะ

ศิลปินแห่งชาติ <http://art.culture.go.th>

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานวาดเส้นโดยศึกษารรรมชาติเป็นแบบ คนละ ๑ ผลงาน จากนั้นนำเสนอผลงาน
๒. ครูนำภาพผลงานทัศนศิลป์ ๓ ประเภท ของศิลปินที่มีชื่อเสียงมาให้นักเรียนได้ชื่นชม จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน
๓. ครูและนักเรียนนำภาพผลงานจากกิจกรรมข้อที่ ๑ จัดแสดงเป็นนิทรรศการให้ผู้ที่สนใจได้รับชมพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงผลงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น

คำถามพัฒนากระบวนการคิด

๑. การศึกษารรรมชาติเป็นแบบในการวาด มีประโยชน์อย่างไร
๒. “การสร้างสรรค์ตรงข้ามกับการเลียนแบบ” หมายความว่าอย่างไร
๓. การสร้างสรรค์ผลงานการ์ตูนมีความเกี่ยวข้องกับศิลปะประชานิยมอย่างไร
๔. ในปัจจุบัน ควรสร้างผลงานทัศนศิลป์เพื่อสะท้อนวัฒนธรรมไทยในด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร
๕. ถ้านักเรียนจะวาดภาพเพื่อสื่อความหมายการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะวาดภาพอะไร

สนุกกับคำศัพท์

sketch

(สเคช)

แบบร่าง

visual art

(วิซุ' ชวล อาร์ท)

ทัศนศิลป์